

מתווה להוראת חומש ויקרא, תשפ"ז

בעז"ה במהלך השנה, לפי סדר הלמידה, יתפרסמו באתר דפים מלווי למידה והדרכה ממוקדת לכל פרק בהתאמה לתכנית שלפניכם ולמיומנויות הנדרשות.

המיומנויות הנדרשות בכיתה ט':

- דפדוף והתמצאות
- איתור פרטים (למיומנות זו שלושה חלקים)
- אפיון דמות
- השוואה (שלבים א וב)
- הבנת פרשות

מסמכי ההנחיה להקניית מיומנויות מופיעים בפורטל. קישור למסמכי המיומנויות: [מסמכי מיומנויות](#)

עמודת רעיונות גדולים: חשוב לכוון את ההוראה על פי רעיון גדול. אפשר לבחור את אחד הרעיונות המופיעים כאן או רעיון אחר.

המתווה מותאם לשעתיים עד שלוש בשבוע (מתוך מודעות להבדלים במספר השעות בין בתי הספר). התכנית מציגה מסגרת זמן ללימוד הפרקים. כל מורה יתאים

את מספר השיעורים לפרק לפי מספר השיעורים שיש לו בשבוע.

השורות האפורות: פרקים שנכללים בתוכנית הלימודים, אך לא במיקוד הלמידה. במבחן המפמ"ר לא יהיו שאלות על פרקים אלו.

בתי ספר שלהם מספר גבוה יותר של שעות מוזמנים להרחיב ולהעמיק וכן במידת האפשר ללמד את הפרקים המסומנים בשורות האפורות, ובלבד שישמרו על

תכנון ההספק השנתי לפי חודשים, המפורט בכותרות.

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פרקים א-ז: פרקי הקרבנות - 12 עד 15 שיעורים [אלול - סוף חשוון]			
	הקדמה ללימוד קרבנות - חיבור לסיום חומש שמות: היכרות עם מבנה המשכן והכלים סיום הספר הוא בענן המכסה את המשכן מיד לאחר הקמתו, חומש ויקרא פותח כהמשך ישיר בקריאת ה' למשה להכנס לאוהל מועד וללמוד את כל דיני הקרבנות - קרבנות הוקרבו כביטוי לרגש טבעי עוד לפני מתן תורה - מי זקוק לקרבנות? הקרבנות נועדו לביטוי של האדם המקריב. - היום אין לנו מקדש וקרבנות. בלימוד נתייחס גם למשמעויות שיש לכל קרבן לחיינו היום.		

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)		פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
א עולה (2)	קורבן עולה- קורבן שכולו עולה לה' - מבט כללי על הפרק וזיהוי בעלי החיים מהם ניתן להקריב את הקרבן. <u>לימוד פסוקים א-ט:</u> זיהוי פעולות ההבאה, סמיכת הידיים, שחיטה, ידיעה כללית שיש פעולות הנעשות בדם הקרבן ומה מקטירים.			עבודת הקורבנות היא ערוץ תקשורת בין האדם לה', ולכן אפשר ללמוד ממנה עקרונות על עבודת ה' בכל הדורות.
	מנחה – קרבן מן הצומח שחלקו מוקרב לה' ואת חלקו מקבלים הכהנים. גם האדם בעל אמצעים דלים יכול להביע את קרבתו לה' באמצעות קרבן זה. <u>פסוקים א – ג:</u> ממה מביאים מנחה, מה מקטירים ממנה ומי מקבל את השאר. <u>פסוקים ד – י:</u> ידיעה כללית שיש אפשרויות בחירה נוספות לאופן הבאת המנחה. <u>פסוקים יא - יב:</u> איסור הקטרת חמץ ודבש (=מתיקות פירות). אמנם מביאים שתי הלחם חמץ וביכורים מהפירות, אך לא מקטירים אותם על המזבח. <u>פסוק יג:</u> מלח על כל קרבן. יש ללמד <u>טעם אחד</u> לאיסור הקטרת חמץ ודבש על המזבח ו<u>טעם אחד</u> לחובת המלחת הקרבנות		(א) ונפש כי תקריב (ב) אזכרתה "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים" (בבלי מנחות קי ע"א)	עבודת הקורבנות מופנית לבני ישראל ולא רק לכוהנים "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים" (בבלי מנחות קי ע"א) - כוונותיו של בעל הקורבן הן הקובעות את ערכו של המעשה.

רעיונות גדולים ביחידות ההוראה	פירושי רש"י נדרשים	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)		הפרק
	ג שלמים- רק המילים: "שלמים שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים"	שלמים – קרבן הבא או כביטוי רגשות תודה לה', או כרצון לאכול בשר כסעודת מצוה בקדושה ובטהרה. קרבן זה מתחלק בין המזבח, הכהנים ובעל הקרבן. - מבט כללי על הפרק וזיהוי בעלי החיים מהם ניתן להקריב את הקרבן. - לימוד פסוקים א-ה: זיהוי פעולות ההבאה, סמיכת הידיים, שחיטה, ידיעה כללית שיש פעולות הנעשות הדם הקרבן ומה מקטירים. פסוקים מפרק ז שנוגעים לשלמים וצריכים להילמד כאן: <u>פסוקים יא – טז:</u> ההבדלים בין שלמים הבאים כתודה לשלמי נדר ונדבה (ללא פירוט סוגי הלחמים המובאים עם שלמי תודה). - משמעות הזמן המצומצם יותר בשלמי תודה - מצריך ריבוי משתתפים ומגדיל את פרסום הנס. <u>פס' לד:</u> מה מקבלים הכהנים? (כל השאר – לבעל הקרבן)		ג שלמים (1)
				ז שלמים (1)

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
ד חטאת (2)	קרבן חטאת: <u>פס' א-ב:</u> על מה מביאים קרבן חטאת? [את הכלל נלווה בדוגמאות מהחיים: אכילת חמץ בפסח בשוגג, אכילה ביום כיפור בשוגג, עשיית מלאכה בשבת בשוגג] <u>בהמשך הפרק:</u> זיהוי קבוצות הפסוקים העוסקות בהתייחסות לארבעה מביאי החטאת השונים. - כהן משיח ועדת ישראל: חטאת פנימית - מביאים מדם הקרבן פנימה לתוך אוהל מועד. - נשיא ואדם יחיד: חטאת חיצונית – פעולות הדם במזבח החיצון.	(ב) מכל מצוות ה' (יג) כל הפירוש - הבנת המקרה בו צריך להביא חטאת "עדת ישראל" (כב) אשר נשיא יחטא	מעשה הבאת קורבן חובה, חייב להיות מלווה במחשבה ומודעות המבטאות תהליך פנימי. נשיאה באחריות היא מרכיב מהותי בתהליך הכפרה.
ה אשם (2)	(חטאת עולה ויורד לא נכלל במיקוד הלמידה) קרבן אשם: <u>על מה מביאים אשם?</u> פס' יד – טז: אשם מעילות פס' יז – יט: אשם תלוי פסו' כ' – כו: אשם גזילות (נלווה את הלימוד בסיפורים מהחיים) - זיהוי חובת החזרת הדבר הנמעל או הנגזל בתוספת "קנס" באשם מעילות ובאשם גזילות. מהות הדבר.		

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פרקים ח-י: השראת השכינה במשכן - 5 עד 9 שיעורים [עד אמצע כסלון]			
ח (1)	שבעת ימי המילואים - מהם "ימי המילואים" ותפקידיהם - הפעולות המרכזיות הנעשות בימים אלה (ללא ירידה לפרטי הקרבת הקרבנות) - מי העובד בקרבנות בימים אלה? - חזרתיות על "כָּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה"		ההתקרבות לקב"ה דורשת מהאדם הכנה מדוקדקת ושמירה על כללים וגבולות. על האדם לעשות מאמצים כדי לזכות להשראת שכינה
ט (2)	עבודת היום השמיני והשראת השכינה פס' א – ז: הכנות ליום השמיני פס' כב – כד: ברכת אהרן, כניסת משה ואהרן לאהל מועד, השראת השכינה המתבטאת ביציאת אש מלפני ה' האוכלת את הקרבנות ותגובת העם	(ב) קח לך עגל (כג) ויבוא משה ואהרן מהמילים: "ד"א כיון שראה אהרן"	
י (2)	פסוקים א-ז: חטא נדב ואביהוא ותוצאותיו פס' ח – יא: איסור כניסה לעבודת הקודש והוראת הלכה כאשר שתויי – יין	פירוש אחד לחטא בני אהרן (על פי בחירת המורה)	

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
טומאה וטהרה - פרק יא [פרקים יב - יד לבחירה, לא ייכללו במבחן מפמ"ר]: 6 עד 9 שיעורים [עד אמצע טבת]			
י"א (א' – כ"ג, מ"ב – מ"ז) – מאכלות אסורים	פס' א – ח: סימני כשרות בבהמה וחיה פס' ט – יב: סימני כשרות בבעלי החיים במים פס' יג – יט: העופות הטמאים פס' כ – כג: סימני כשרות בשרץ העוף פס' מא – מג: איסור אכילת שרץ הארץ פס' מד – מז: סיכום רעיוני למאכלות האסורים לימוד לפחות <u>טעם אחד</u> לדיני כשרות המזון (לבחירת המורה)	(יב) כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים – <u>רק המילים</u> : "הא אם היו לו במים, אף על פי שהשירן בעלייתו, מותר." (מה) כי אני ה' המעלה אתכם - עד המילה "אתכם"	מושג הטומאה מופיע בשתי משמעויות: - טומאת הנפש - טומאה הנובעת מחטאים (מופיעה במאכלות אסורים) - טומאת הגוף: טומאה הנובעת ממצבים גופניים (נידה, יולדת, מצורע)
י"ב היטהרות מטומאת יולדת	[איך נטהרת יולדת לימוד <u>טעם אחד</u> לכך שיוולדת נטמאת]		
יג, א-ח, מה-מו	[פס' א – ח: סימני צרעת בעור הכהן הוא המכריע פס' מה – מו: דיני מצורע]	[מו) בדד ישב]	
יד, א-י	[פס' א – י: שלב ראשון בטהרת המצורע]		
ט"ז	עבודת כהן גדול ביום הכיפורים כניסת אהרן הכהן אל קודש הקודשים הקטרת הקטורת- לשם מה? שני השעירים שלושה וידויים יום הכיפורים לדורות		

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פרקים יח-יט: קדושת האדם - 16 שיעורים עד 22 [עד אמצע אדר א']			
יח (2)	פס' א-ה: שמירת חוקי ומשפטי ה' ואיסורי הליכה בחוקות הגויים פס' ח – כג: אין חובה ללמד את הפסוקים – יש להבין את המושג "גילוי עריות" ולדעת שבפסוקים אלה מופיע פירוט איסורי העריות פס' כד – ל: שמירת חוקות ה' ותגובת הארץ לחטאי גילוי עריות	(ד) - את משפטי תעשו - ואת חקתי תשמורו	כשעם ישראל מנהל את חייו בקדושה הוא ראוי לשבת בארץ הקדושה
יט	הקדמה: הפרק כולל מצוות רבות שהן דוגמאות לסוגים רבים של מצוות מהתורה/ דומות לעשרת הדברות.. פסוקים א-ב: מה זה "להיות קדושים"? (2)	(ב) דבר אל כל עדת בני ישראל (קדשים תהיו – המושג "נבל ברשות בתורה" על פי פירוש הרמב"ן)	הקדושה באה לידי ביטוי בכל תחומי החיים וכוללת גם את מערכת היחסים שבין אדם לחברו.
	פסוק ג: מורא הורים ושמירת שבת (1)	(ג) - ואת שבתתי תשמרו - אני ה' אלוהיכם (כולל ההבדלים בין "מורא" ו"כבוד").	המצוות משפיעות על נפש האדם - על מידותיו ורגשותיו.
	פסוקים ט-י: מתנות עניים בשדה ובכרם. כיצד מקיימים את ארבע המצוות: פאה, לקט, פרט ועוללות (1)	(ט)-(י) - לא תכלה פאת שדך - ולקט קצירך (י) - לא תעולל - ופרט כרמך	
	פסוקים יא-יג: מצוות הקשורות ליושר: כיצד מקיימים את המצוות המופיעות בפסוקים? (1)	(יא) לא תגנבו	
	פסוק יד: כיצד מקיימים את המצוות: [איסור קללת חרש] איסור הכשלת עיזור – על פי פירוש רש"י (1)	(יד) - ולפני עור לא תתן מכשול - ויראת מא-לוהיך	

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
	[פסוק טו: מצוות המופנות לשופטים כיצד מקיימים מצוות אלה על פי פירוש רש"י]	[(טו) - לא תשא פני דל - ולא תהדר פני גדול - בצדק תשפוט]	
	פסוק טז: מהי רכילות ומדוע השם רכילות מתאים לה? מהי מצות 'לא תעמד על דם רעך' ומדוע מתאים למצוה זאת המושג 'לא לעמוד על הדם' (1)	(טז) לא תלך רכיל - עד המילים: "הולכי רכיל". [יש להסביר שג' וכל מתחלפות לעיתים]. (טז) לא תעמד על דם רעך	
	[פסוק יז: איסור שנאת אדם מישראל ומצות תוכחה]		
	פסוק יח: מהי נקמה ומהי נטירה? איך מקיימים את מצות "ואהבת לרעך כמוך"? (1)	(יח) לא תקם	
	פסוק יט: מהם כלאי בהמה וכלאי הכרם ומהו איסור שעטנז - הכרת המושגים פסוקים כג-כה: מהם איסור ערלה ומצות נטע רבעי (1)		
	פסוקים כו-כט: [איסורי חיקוי למנהגי עבודה זרה] - איסור הקפת פאת הראש ואיסור קעקוע פסוק ל: שמירת שבת ויראת המקדש - הלכה למעשה: היחס לבית הכנסת [פסוק לא: איסור אוב וידעוני] (2)		
	פסוק לב: מהם 'שיבה' ו'זקן', מה משמעות הציווי 'מפני שיבה תקום' (קימה של כבוד) כיצד מקיימים 'והדרת פני זקן'? על פי פירוש רש"י (1)	(לב) - והדרת פני זקן - ויראת מא-לוהיך	
	פסוקים לג-לד: מצוות ביחס לגר (1)	(לג) לא תונו	
	פסוקים לה-לז: כיצד מקיימים את מצוות היושר במידות המופיעות בפסוקים? (1)	(לה) לא תעשו עול במשפט עד המילים "את הדין"	

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פרק כג: קדושת הזמן- המועדים -7 עד 9 שיעורים [עד פורים]			
כג	א – ד: הקדמה ושבתי, הבנת משמעות הביטוי "מקראי קודש" ההבדל בין שבת לשאר המועדים (יום קבוע לעומת תלות בלוח השנה) השבת (1)		"המועדים משקפים היבט ייחודי על זמנים שונים בשנה, כל מועד ומהותו מקדמים אותנו בעבודת ה' כיחידי וכעם.
	מפסח לשבועות (3) ה – ח: קרבן פסח, תאריכים ומצוות חג המצות ט – יד: מנחת העומר – מהי ומתי מקריבים אותה? טו – טז: ספירת העומר יז – כב: יום הביכורים (שבועות) – היום ה-50 לספירת העומר, שתי הלחם	(יא) ממחרת השבת	
	מועדי החודש השביעי (3) כג – כה: יום זכרון תרועה תאריך, מצוות המופיעות והנלמדות מהפסוקים כו – לב: יום הכיפורים: תאריך, מצוות היום, מהות היום לג – מד: סוכות ושמיני עצרת תאריכים, מצוות החגים, טעם חג הסוכות בפסוקים	(כד) רמב"ן: זיכרון תרועה -... 'יאמר שנריע ביום הזה ויהיה לנו לזיכרון לפני השם (לו) עצרת היא (לט) באספכם את תבואת הארץ	

הפרק	הפסוקים הנלמדים מתוך הפרק והנושאים העיקריים (בסוגריים - מספר שעות מומלץ לכל נושא. לעיתים מופיע בטור של הפרק)	פירושי רש"י נדרשים	רעיונות גדולים ביחידות ההוראה
פרק כה: קדושת המקום והזמן - שמיטה ויובל - 3 עד 5 שיעורים (עד פסח)			
כ"ה	א-ז: שמיטה ח – יג: מצוות היובל יד – יח: איסור אונאה [יט – כד: השפע בזכות השמיטה כה – לד: דיני מכירת שדות ובתים] לה – לח: איסור ריבית פס' לט – מו: מצוות המבטאות את היחס הראוי לעבד עברי [מז – נה: דיני עבד עברי שנמכר לגוי]	(י) - וקדשתם - וקראתם דרור - עד המילים: "שש שנים משנמכר" (יד) אל תונו	המצוות התלויות בארץ משקפות את קדושת הארץ. המצוות בפרק כ"ה מחנכות לרגישות חברתית ולהזדמנות לשיקום כלכלי.
פרקי סיום החומש [סוף אייר - סיון]			
כו	ברית בין ה' לעם ישראל – הברכה והקללה		המשך החיים בארץ תלוי בעשיית רצון ה'. העונשים הם תוצאה של ריחוק שלנו מה' ומטרתם לעורר אותנו לחזרה בתשובה.
כז	דיני הקדשות		מתן ביטוי אישי בעבודת ה'